795/08

Den 19. maj 2008 blev i sag nr. 72.480:

xxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Juristernes og Økonomernes
Pensionskasse
Gl. Kongevej 11
1610 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, klager over selskabets afvisning af at udbetale invalidepension og invalidesum.

Selskabet henviser til, at der ikke ydes invalidepension i anledning af invaliditet, der er konstateret på optagelsestidspunktet.

Klageren, der født i 1956 og uddannet cand.merc.jur., har haft en pensionsforsikring i Juristernes og Økonomernes Pensionskasse siden 24/2 2003, der i henhold til forsikringsbetingelserne giver ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne, såfremt den generelle erhvervsevne bliver nedsat til 1/3 eller mindre.

Det fremgår af sagen, at klageren har lidt af type 1 diabetes siden 1965, og at dette har medført nefropati, retinopati og hypertension. Overlæge E.B.J. fra øjenafdelingen på A. Sygehus anførte den 11/10 2004 til klagerens kommune:

> "J.F. har siden barndommen haft sukkersyge. Har i årenes løb gennemgået adskillige øjenoperationer på grund af komplikationer til sukkersyge.
> Har i mange år ikke haft syn på højre øje, men klaret sig med en beskeden synsrest på venstre øje.
> Har i længere tid kunnet klare sig med det venstre øje, hvor synet har ligget stabilt på omkring 0,10, men indenfor de sidste 2-3 år er synet her yderligere aftaget, således at syns-

styrken på det sidste venstre øje nu ligger på hvad der svarer til erkendelse af håndbevægelser i 1 meters afstand fra øjet."

Overlæge T.R. fra nyremedicinsk afdeling på A. Sygehus anførte i skrivelse af 11/12 2006 til klagerens kommune:

"Patienten er kendt med diabetes med betydelig nyreinsufficiens, forhøjet blodtryk og er næsten blind. Han er adipøs og modtager diætinstruktion.

Der er omfattende medicinsk behandling. Hans arbejdsevne er efterhånden nedsat til det ubetydelige.

I løbet af de kommende måneder vil han blive vurderet med henblik på transplantation og med henblik på dialysestart.

Behandlingen omfatter lipidsænkende og antihypertensiv medicin og medicin til regulering af kalciumfosfatstofskiftet og til at fastholde blodprocenten foruden insulin."

Klageren blev ved skrivelse af 15/5 2007 fra A. Kommune tilkendt førtidspension pr. 1/6 2007. Klageren søgte herefter ved skrivelse af 9/6 2007 til selskabet om invalidepension. Som følge heraf anførte speciallæge i intern medicin N.H. i helbreds- og risikovurdering af 8/7 2007:

"J.F. er 51 år.
Optaget i pensionskassen i 2003 og omfattet af karensbestemmelserne. Søger IP grundet diabetes siden 1965 med multiple komplikationer - er tilkendt offentlig FP fra 1.6 07.
Der foreligger offentlige sagsakter.
Diabetes fra 1965 - sendiabetiske komplikationer svt nyre og øjne. Er blind. Har været medlem af DBS siden 1998. Har været arbejdsløs og i jobtræning, men de helbredsmæssige forhold gør at der ikke længere er nogen erhvervsevne.

Sundhedsstyrelsens sygdomsklassifikation 1993 = WHO's ICD-10 kode:
World Health Organisations: International Classification of Diseases
E 10.7 Diabetes Mellitus, (IDDM) (Insulinbehandlet sukkersyge) med multiple komplikationer.

Erhvervsevnen er varigt nedsat til det ubetydelige. Sidste jobtræning var på B. fra ultimo 2004. Opfylder de helbredsmæssige krav til IP. Bedømmelsen ved optagelse i 2003 var DAIA. Det er ikke klart om medlemmet har fået IY svt 2/3 erhvervsudygtighed fra et tidligere tidspunkt, men meget kunne tyde på det. Tidspunkt for 2/3 invaliditet ligger formentlig før 1998. Dette må kunne opklares gennem kommunen.
Det er en juridisk administrativ afgørelse om medlemmet kan tilkendes pension - i givet fald efter § 2 stk. 2 og 3. Med de anførte oplysninger ville medlemmet ved optagelsen i 2003 have opfyldt de helbredsmæssige krav til IP."

Selskabet anførte i skrivelse af 22/8 2007 til klageren:

"Ved din optagelse i pensionskassen pr. 24.2.2003 - i forbindelse med ansættelse på overenskomstvilkår - valgte du ikke at afgive helbredsoplysninger, hvorfor du i stedet var omfat-

tet af en karensperiode på 2 år med uafbrudt pligtig bidragsbetaling. Karensperioden var ikke overstået da du fratræder din overenskomststilling og ansættes i D.B.. Herudover var du omfattet af regler om, at du ikke kan tildeles invalidepension på grundlag af en invaliditet som allerede var konstateret på optagelsestidspunktet.

Ved behandlingen af din invalideansøgning har det herefter vist sig, at de forringede helbredsforhold, der er årsagen til din ansøgning om invalidepension, allerede var konstateret ved din optagelse i pensionskassen. Du fik tilkendt invaliditetsydelse i 1988 på grundlag af samme lidelse som er baggrunden for din ansøgning om pension fra pensionskassen. Invaliditetsydelse tilkendtes personer der var berettiget til mellemste førtidspension men som ønskede tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis du havde valgt at afgive helbredsoplysninger i forbindelse med optagelsen, ville pensionskassens rådgivende læge have indstillet, at du blev optaget på skærpede vilkår, med forbehold om, at du ikke kan tilkendes invalidepension fra pensionskassen på grund af den på optagelsestidspunktet bestående invaliditet (blindhed).

Pensionskassen har i konsekvens heraf henført dig til optagelse på skærpede vilkår med klausul, med virkning fra optagelsesdatoen 24.2.2003.

Klausul for bestående lidelse bevirker, at man ikke er berettiget fil invalidepension, hvis det er samme lidelse der er årsagen til nedsættelse af erhvervsevnen jf. Regulativ 1 § 7 stk. 2.

Skærpede vilkår gives på grundlag af den bestående invaliditet og anden sygdom end den bestående invaliditet.
…
De lægelige konsulenter vurderer, at din erhvervsevne som DJØFer har været nedsat med mindst 2/3 af den normale erhvervsevne før 24.2.2003 på baggrund af din bestående invaliditet.

Bestyrelsen har fulgt lægernes indstilling og på det foreliggende grundlag afslået din ansøgning om invalidepension.

Efter § 2, stk. 3 i regulativet, kan der tages forbehold om, at der ikke er ret til invalidepension på grundlag af en på optagelsestidspunktet konstateret invaliditet, som i almindelighed ville give ret til udbetaling af invalidepension."

Klageren har ved skrivelse af 20/9 2007 over for nævnet nedlagt påstand om, at selskabet skal yde invalidepension som følge af hans erhvervsevnetab. Klageren har til støtte herfor anført:

"Mine indbetalinger til JØP påbegyndtes ved min overenskomstmæssige ansættelse i N. I den forbindelse blev jeg ikke præsenteret for noget krav om at afgive helbredserklæring, og jeg modtog intet om JØP's regulativ eller andre betingelser for optagelse.

Til min store forbløffelse ser jeg af afslaget, at jeg skulle have 'valgt' ikke at afgive helbredserklæring. En telefonsamtale med K.C., JØP, godtgjorde, at en indmeldelse i forbindelse med ansættelse efter kollektiv overenskomst automatisk medfører fravalg af helbredserklæring. Der er således ikke tale om noget aktivt valg fra min side, og jeg er stærkt forundret over, at jeg ved passivitet efter JØP's mening skulle have foretaget et aktivt valg - og det

især, når jeg ikke havde nogen indvendinger mod at afgive en helbredserklæring, hvis jeg var blevet anmodet herom.

Det burde være indlysende, at en forening af enhver art selv afgør om en ansøger kan optages i foreningen, men i dette tilfælde skal ansøgeren åbenbart selv afgøre dette, og denne afgørelse må træffes uden at foreningen har gjort sig de ringeste anstrengelser for at oplyse om optagelseskriterierne.

Havde JØP oplyst mig om karensbestemmelserne ved overenskomstmæssig ansættelse ville jeg uden tvivl have udsat mit jobskifte. Der var efterfølgende tale om en projektansættelse, som uden problemer kunne være udsat, hvorved karensperioden ville være udstået. Nu mangler der 6 - 7 uger heri.

JØP har ikke oplyst mig om betingelserne for optagelse, ligesom jeg ikke i mine arkiver kan finde en bekræftelse på indmeldelse i JØP, hvor jeg er vidende om, at JØP tidligere udsendte sådanne bekræftelser indeholdende optagelsesbetingelserne. JØPs informationer er normalt gode, så hvorfor der intet er foretaget ved min indmeldelse kan undre, og ligner ikke den praksis jeg er bekendt med fra andre pensionskasser.

I de 20 år jeg har været stærkt svagsynet har jeg gennemført en kandidatuddannelse på normeret tid og derefter haft 15 års tilknytning til det ordinære arbejdsmarked uden at det manglende syn har voldt problemer. En sådan tilknytning kan ikke opretholdes, hvis erhvervsevnen er nedsat med 2/3. Det kan heller ikke tillægges afgørende betydning, at jeg tilkendtes IY i 1988, idet denne ydelse ikke pr. automatik giver ret til førtidspension.

Hertil kommer at JØP ikke har oplyst mig om mine valgmuligheder i forbindelse med påbegyndelse af indbetalinger. Jeg har således i god tro indbetalt til pensionsordningen uden reelt at være dækket ind i tilfælde af uarbejdsdygtighed som følge af invaliditet.

Jeg mener derfor, at afgørelsen bør ændres til tilkendelse af fuld invalidepension og invalidesum svarende til de satser som fremgår af JØP's udsendte pensionsoversigter..

Subsidiært mener jeg at have krav på en forholdsmæssig invalidepension og invalidesum. Det fremgår af et notat fra JØP om invalidepension, december 2006:

'... Overenskomstansatte medlemmer, som bliver invalide i karensperioden på grundlag af helbredsforhold, som allerede forelå ved optagelsen i pensionskassen, får udbetalt reduceret pension og reduceret invalidesum fra gruppeforsikringen'."

Selskabet har ved skrivelse af 12/11 2007 fastholdt sin afgørelse over for nævnet. Selskabet har til støtte herfor anført:

"Klageren blev optaget i pensionskassen den 24. februar 2003 uden helbredsbedømmelse. Den 1. juni 2007 blev klageren bevilget højeste sociale førtidspension, og den 9. juni 2007 ansøgte klageren om invalidepension hos JØP. JØP modtager akter fra Aa. Kommune …

Ansøgningen blev efter sædvanlig praksis forelagt pensionskassens to lægekonsulenter speciallæge i intern medicin N.H. og professor, dr. med. R.R. …

Det fremgår således, at klageren allerede på optagelsestidspunktet havde en konstateret invaliditet, som i almindelighed ville give ret til invalidepension, og at det er denne invaliditet,

som begrunder ansøgningen om invalidepension fra JØP. Klageren er derfor ikke berettiget til invalidepension, jf. pensionsregulativ 1, § 2a, stk. 2, jf. § 2, stk. 3.

Vi bemærker endvidere, at invaliditetsydelsen på tilkendelsestidspunktet forudsatte, at invaliditeten ud fra en lægelig bedømmelse ville berettige til mellemste eller højeste førtidspension.

Invaliditetsydelsen blev tilkendt personer som trods svært handicap er i stand til at passe et arbejde og opnå en indtægt af en sådan størrelse, at de ikke er berettiget til førtidspension.

Klageren har subsidiært krævet tilkendelse af formindsket invalidepension. Hvis et medlem, som er optaget uden helbredsbedømmelse, har en helbredsmangel på optagelsestidspunktet, og denne helbredsmangel giver sig udslag i en invalidepensionsbegrundende erhvervsevnenedsættelse i løbet af en nærmere defineret periode (karenstiden), ydes formindskede pensioner, jf. pensionsregulativ 1, § 2a, stk. 3. Denne bestemmelse er imidlertid ikke aktuel i det foreliggende tilfælde, hvor helbredsforholdene allerede på optagelsestidspunktet almindeligvis ville begrunde krav på invalidepension, og hvor klageren derfor slet ikke har ret til ydelsen, jf. pensionsregulativ 1, § 2a, stk. 2, jf. § 2, stk. 3.

Klageren har henvist til, at han ikke blev orienteret tilstrækkeligt om optagelsesvilkårene. I den forbindelse skal det nævnes, at klageren ved optagelsen i pensionskassen modtog pensionsregulativet samt et velkomstbrev, hvor det bl.a. var angivet, at der ikke skulle indsendes helbredsoplysninger, men at der kunne rekvireres en helbredsattest, hvis medlemmet ønskede at få afklaret helbredsspørgsmålet. Velkomstbrevet henviste til pjecen 'Helbredsbedømmelse', som blandt andet beskriver, at medlemmer ikke er berettiget til invalidepension på grund af bestående invaliditet, og at medlemmerne har mulighed for at lade sig helbredsbedømme ved optagelsen. Velkomstbrevet er vedlagt som bilag … og pjecen om helbredsbedømmelse som bilag …

Samlet giver klagen ikke JØP grundlag for at ændre afslaget på ansøgningen om invalidepension."

Klageren og selskabet fremsendte herefter yderligere skrivelser til nævnet til støtte for deres påstande.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 2. Medlemsoptagelse**

…

Stk. 2. På grundlag af en helbredsbedømmelse optages medlemmerne enten på normale vilkår eller på skærpede vilkår. I overensstemmelse med regler fastsat af bestyrelsen ydes der ved optagelse på skærpede vilkår formindskede pensioner i tilfælde af pensionsbegivenhedens indtræden indenfor syv år fra optagelsestidspunktet, medmindre pensionsbegivenheden er uden sammenhæng med de helbredsforhold, der begrundede optagelsen på skærpede vilkår.

Stk. 3. Der kan på grundlag af helbredsoplysningerne ved optagelsen tages forbehold om, at der ikke tilkommer medlemmet ret til invalidepension i henhold til § 7, stk. 1, på grundlag af en på dette tidspunkt konstateret invaliditet, som i almindelighed ville begrunde krav på invalidepension.

…

§ 2 a. Overenskomstansatte

Stk. 1. Hvis der ikke ved optagelsen i pensionskassen afgives de i § 2, stk. 1, omtalte helbredsoplysninger, og vedkommende medlem optages i henhold til § 1, stk. 1, litra a, optages den pågældende på normale vilkår, men med de af stk. 2-4 følgende begrænsninger i adgangen til ydelser fra pensionskassen.

Stk. 2. Medlemmer af pensionskassen optaget i henhold til stk. 1, om hvem det godtgøres, at de allerede på optagelsestidspunktet har været erhvervsudygtige, jf. herved § 7, stk. 2, 1. pkt., er med hensyn til retten til invalidepension stillet som medlemmer, for hvis vedkommende der er taget forbehold i henhold til § 2, stk. 3, med hensyn til invaliditet, der begrunder erhvervsudygtigheden, jf. hermed § 7, stk. 2, 2. pkt., og § 12 b, stk. 4.

…

§ 7. Invalidepension

…

Stk. 2. Erhvervsudygtighed foreligger, når vedkommende medlems af dennes akademiske uddannelse og beskæftigelse betingede erhvervsevne som følge af en af sygdom eller ulykke forårsaget fysisk eller psykisk invaliditet er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne og nedsættelsen er af en vis varighed. For medlemmer, ved hvis optagelse der er taget forbehold i henhold til § 2, stk. 3, indtræder retten til invalidepension, når medlemmets erhvervsevne som følge af en af en af sygdom eller ulykke efter optagelsen forårsaget fysisk eller psykisk invaliditet uden sammenhæng med den ved optagelsen konstaterede invaliditet er nedsat med 1/3 eller derover af normal erhvervsevne, og nedsættelsen er af en vis varighed."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at allerede fordi det findes godtgjort, at invaliditeten, der førte til klagerens ansøgning om invalidepension, må antages at have været til stede på optagelsestidspunktet, kan det ikke kritiseres, at selskabet har afvist at yde dækning som følge af tab af erhvervsevne.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen